

som det ser ud til — andre Forudsætninger end det ærede Medlem. Sagen er den, mine Herrer — det maa aldeles bestemte indrømmes —, at hvis vi nu vedtage Aktieloven uden en Andelslov, vil det, som Forholdet foreligger, komme til at gaa ud over de solide Andelsselskaber og over Andelsprincippet i det hele taget. Der er ikke nogen som helst Tvivl om, at man i større Grad, end det allerede nu er Tilfældet, da vil føle sig mere tilskyndet til at oprette Aktieselskaber som Andelsselskaber, hvis dette ikke bliver forhindret, naar Oprettelse og Stiftelse af Aktieselskaber blot tilnærmelsesvis gøres saa vanskelig og omstændelig og paalægges saa mange Byrder og Forpligtelser, som det foreslaas i Aktieloven. Og hvis man vil undgaa denne Eventualitet, kan det kun gøres ved at opstille en Skillelinie mellem Aktieselskaber og Andelsselskaber. — Det er det, som man altsaa fra Andelsselskabernes Side vægrer sig ved at gøre, og det er det, som jeg finder uforstandigt, thi der er nemlig kun een effektiv og naturlig Skillelinie, og det er den, som man har haft fra det første kooperative Selskab for 5 Vævere, der blev dannet i England, nemlig, at et Aktieselskabs Medlemmer iklæde sig et begrænset Ansvar i Forhold til deres Indskud, medens Andelsselskabets Medlemmer paatage sig et solidarisk Ansvar og deltage i Forpligtelser og Rettigheder i Forhold til den Om sætning, de have med deres Andelsselskab. Saa snart man vil søge udenfor denne Skillelinie, og hvis man oven i Købet i en Lov vil, om jeg saa maa sige, legitimere, at man i et Andelsselskab kan være Medlem med et begrænset Ansvar, ligesom man kan det i et Aktieselskab, ja, saa forvanskes den af mig nævnte principielle Forskel, og saa ville Selskaber med begrænset Ansvar vedblivende kunne dannes som Andelsselskaber og ville blive dannede i større Omfang end nu for derigennem at omgaa Aktieloven. Det vil være til Skade for Andelsselskaberne, og det vil selvfølgelig ogsaa være til Skade for de gode Virkninger, som man ventede sig af Aktieloven.

Dersom ærede Medlemmer af Rigsdagen, som interessere sig for Andelssagen og ønske at undgaa en Lovgivning paa dette Omraade i noget som helst nærværdigt Omfang, ville fastslaa Andelsselskabets sande Natur, saaledes som den her er gengivet af mig, det vil sige Kooperationsstanken i defineret Form, men uforvansket, kan man nøjes med en Lov, der giver en saadan Definition, hvis Andelsselskaberne selv ikke ønske noget mere i

Øjeblikket. Men de ville jo netop ikke give en saadan Definition, og den § 1, som skulde definere Andelsselskaber netop efter Kongressens Beslutning i forrige Maaned, er absolut ikke stemmende dermed. For det første behøve de efter den ikke at indskrænke sig til deres Medlemmer, og for det andet er der ikke et eneste Ord om Medlemmernes Ansvar og Rettigheder overfor Foreningen.

Jeg mener nu i øvrigt, at netop de overmaade store Værdier, som belystes af de interessante Tal, det ærede Medlem fremdrog for os, vise, hvilken Betydning for vort Land Andelsvirksomheden har. Vi andre, hvilken Side vi nu end høre til, erkende fuldt ud, uden at være Andelsfolk, denne Betydning. Men hvor det drejer sig om 500,000 Mennesker, der drive Forretning — for det er det jo dog, selv om nogle have karakteriseret det som en Religion, saa er det dog en Religion, hvis Formaal er at gøre gode Forretninger — hvor der altsaa staar disse 500 Mill. Kr. paa Spil, kunde man tænke sig, at Andelsselskaberne ogsaa kunde ønske noget ud over en Definition af, hvad et kooperativt Selskab er her i Landet, og, saaledes som et andet æret Medlem har sagt i Dag, kunde ønske, at der blev truffet Bestemmelser i Henseende til Medlemmernes Rettigheder og Forpligtelser og om de derhenhørende indre Forhold, Bestemmelser, som slet ikke vilde gribe ind i deres Selvstyre. Men naar man altsaa ikke vil det og ikke mener, at Tiden er kommen dertil, at der ingen Fornødenhed er dertil — vi have Lov til at have en anden Mening — saa vilde man kunne nøjes med, at det blev fastslaaet paa en aldeles udtømmende Maade, hvad et kooperativt Selskab er, for derigennem at faa Modsætningen til Definition af et Aktieselskab, som allerede paa tilfredsstillende Maade findes i Aktieloven, og saa vilde altsaa Misbrug af Andelsvæsenets gode Navn være undgaaet derigennem, og Aktieloven vilde ikke blive illusorisk.

Naar jeg siger, at jeg ikke mener, at det er for tidligt for Andelsselskaberne at ønske et eller andet i Retning af at fastslaa Medlemmernes Forpligtelser overfor Andelsselskabet og derigennem overfor Kreditorerne, saa kunde jeg jo nævne som Eksempel Smørekseportforeningen, hvor det vistnok vilde have været en overordentlig Lettelse at have haft en saadan Lovgivning, ikke blot for de interesserede, men ogsaa for de mange udenforstaaende, som nu snart i Aar og Dag have maattet tumle